

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ СТУДІЇ

УДК 655.41-051(477/83-25)(092) М. Сльозка

НОВОВІДНАЙДЕНІ ДЖЕРЕЛЬНІ МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ ЛЬВІВСЬКОГО ДРУКАРЯ МИХАЙЛА СЛЬОЗКИ

Володимир АЛЕКСАНДРОВИЧ

*Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України,
вул. Козельницька, 4, м. Львів, 79026, Україна, тел. (032) 270-70-22,
e-mail: lvivabc@yahoo.com*

Автор впроваджує до наукового обігу виявлені в архівах Польської Республіки джерельні матеріали до біографії знаного львівського друкаря середини XVII ст. Михайла Сльозки (1639–1648 рр.) та опис частини його майна (1671 р.). У додатку оприлюднено оригінальні тексти 11 віднайдених документів.

Ключові слова: книгодрукування, книга, М. Сльозка, Львів.

Народжений у білоруському Новогрудку¹, Михайло Сльозка (?–1667) увійшов до історії української культури як найвизначніший львівський друкар і видавець середини XVII ст. З його іменем пов'язана поява видатних зразків друкованої книги, які визначили її характер за часів піднесення видавничої справи на львівському ґрунті напередодні Національно-визвольної війни середини XVII ст. Львівський період своєї біографії майстер розпочав челядником друкарні Успенського братства², а видавничу практику, наскільки відомо, – випуском Канонів Богородиці³ та Псалтиря⁴ 1634 р., зарекомендувавши себе самостійним досвідченим фахівцем у першому в історії українського друкарства Євангелії (1636)⁵. Власне книговидання М. Сльозка започаткував 1638 р.⁶, одночасно звернувшись і до латиномовних друків⁷. Обидва напрями його діяльності надалі поєднувалися упродовж трьох десятиліть. Цьому сприяло й те, що 5 серпня 1638 р. М. Сльозці вдалося отримати привілей друкаря львівського католицького архієпископа⁸.

¹ Про походження М. Сльозки див.: Першодрукар Іван Федоров та його послідовники на Україні (XVI – перша половина XVII ст.). Зб. документів. – Київ, 1975. – С. 162–165.

² Там само. – С. 179, 183.

³ Канони Богородиці. – Львів, 1634: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні. – Львів, 1981. – Кн. перша (1574–1700). – № 244. Видання відготоване лише писемним свідченням.

⁴ Псалтир. – Львів, 1634: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 246. Видання відоме лише за джерельною нотаткою.

⁵ Євангеліє. – Львів, 1636: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 253. Майстер перевидав книгу на замовлення Успенського братства 1644 р. (Там само. – № 322) та у власній друкарні 1665 р. (Там само. – № 421).

⁶ Буквар. – Львів, 1638 (видання відоме тільки з бібліографії: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 261); [Поучення ієрєви новопосвященному]. – Львів, 1638 (видання відоме лише за рукописною копією: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 263).

⁷ *Kwaszkiewicz J.* Hymeneus albo wesola piosenka... – Lwów, 1638 (*Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 268); *Splawsky A.* Applausus bellicae virtutis... – Lwów, 1638: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 269).

⁸ Архив Юго-Западной России. – Киев, 1904. – Т. 10, ч. 1. – С. 648–649; Першодрукар Іван Федоров... – С. 166.

Хоч довготривала професійна діяльність забезпечила за М. Сльозкою одне з центральних місць в історії українського книгодрукування XVII ст., увесь різномірний комплекс його діяльності все ще не став об'єктом цілеспрямованого всебічного вивчення. Підсумком пошуку джерельних матеріалів до першої половини головного – львівського – етапу біографії майстра є збірник документів до історії української друкованої книги до середини XVII ст.⁹; завершальний період його життя не привертав належної уваги й не був спеціально досліджений. Зрештою, окремих студій про особу та діяльність майстра немає й досі, а в давнішій літературі лише Василь Щурат принагідно розглянув деякі моменти перипетій довготривалого судового протистояння видавця зі своїм помічником та співником Андрієм Скольським наприкінці 1630-х – у 1640-х рр.¹⁰.

Для опрацювання життєвого і творчого шляху М. Сльозки в рамках ширших екскурсів в історію українського книгодрукування найбільше зробив Ярослав Ісаєвич¹¹. Він же разом із Якимом Запаском у рамках корпусу українських видань XVI–XVIII століть уклав детальний реєстр видавничої спадщини майстра¹². Опрацювавши колекції стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України, опубліковано повний перелік примірників видань М. Сльозки бібліотечної збірки¹³. Як свідчення важливих у контексті дальшого викладу луцьких контактів видавця заслуговує окремого відзначення віднотований у бібліографії примірник Апостола 1639 р., що його друкар уклав до луцької Хрестовоздвиженської братської церкви (Волинський краєзнавчий музей)¹⁴. У підсумку зазначимо, що у вивченні діяльності найвидатнішого західноукраїнського друкаря XVII ст. ще належить чимало зробити насамперед у встановленні підтверджених джерельно обставин його життєвого шляху. Причому, як виявляється, такі матеріали збереглися не лише у Львові, де минула частина життя М. Сльозки. Завдяки його активній діяльності окремі документи відклалися також в актових книгах низки міст на території Польщі. Крім того, до нинішніх польських збірок різного часу увійшло немало різноманітних писемних матеріалів львівського походження, тому довготривала праця в архівосховищах та над рукописними збірками дала важливі джерельні свідчення до “особистого архіву” львівського видавця, зокрема, – дозволила з'ясувати окремі додаткові обставини його біографії, знані за документами, які віднайдені й опубліковані в Україні.

⁹ Першодрукар Іван Федоров...

¹⁰ Щурат В. Хрїстос Пасхон львівські віршовані діялоги з 1630 р. // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 1914. – Т. 117–118. – С. 151–152.

¹¹ Ісаєвич Я. Д. Типографія Михайла Слезки і ее роль в межславянских культурних связях // Федоровские чтения 1973. – Москва, 1976. – С. 42–59; *Его же*. Преемники первопечатника. – Москва, 1981. – С. 93–103, 124–127; *Його ж*. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002. – С. 211–218, 263–265; *Його ж*. Виникнення та розвиток друкарства в Україні // Історія української культури: У 5 т. – Київ, 2001. – Т. 2: Українська культура XIV – першої половини XVII століття. – С. 620; *Його ж*. Видавничі осередки і друкарні // Там само. – Київ, 2003. – Т. 3: Українська культура другої половини XVII–XVIII століть. – С. 769–770.

¹² Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки... – С. 55–78.

¹³ Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка Національної Академії Наук України. – Львів, 2000. – Вип. 3: Видання друкарень Львова (Михайла Сльозки, Арсенія Желиборського, Йосифа Шумлянського, монастиря св. Юра). – С. 7–125.

¹⁴ Каталог видань кириличного друку в установах Волині (1600–1825). – Луцьк, 2001. – № 12 (Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки... – № 270).

Розглянемо їх докладніше:

1. *Актові джерела до біографії М. Сльозки 1639–1648 рр. в архівосховищах Польщі.*

Із віднайдених джерельних свідчень до життєпису М. Сльозки в польських архівосховищах найважливішими є обширний комплекс ніколи досі безпосередньо не використовуваних документів в актових книгах консисторського суду Львівської католицької архієпархії 1637–1645 рр. – часу служби друкаря у львівського архієпископа Станіслава Гроховського (титул архієпископського друкаря М. Сльозці, як зазначалося, надано привілеєм від 5 серпня 1638 р.). Перший із них стосується одного достатньо інтригуючого епізоду життєвого шляху майстра – видання книги «Aurora na horyzoncie lwowskim świecąca»¹⁵ та репресій проти неї з боку католицьких церковних кіл.

На спалення панегірика львівському православному єпископу Єремії Тисаровському за ухвалою латинської консисторії вказав ще знаний львівський хроніст кінця XVII – першої третини XVIII ст., канонік Ян Томаш Юзефович. У своїй хроніці під 1639 р. він віднотував: “Pewien autor katolik (sic!), Michał Kłoska (sic!), szukając zysku, wydał w polskim języku małe dziełko, któremu imieniem szymatycznego biskupa lwowskiego dał tytuł: Aurora na horyzoncie lwowskim świecąca preoświeconemu exarsze świętego tronu apostolskiego konstantynopolińskiego etc. i na czole dzieła krzyż wybiwszy, ludziom je przedawał. Konsystorz lwowski obstając za honorem ś. stolicy nie przepuścił temu pochlebnemu światkowi i to pismo jak jaką piosnkę weselną publicznie z ambon zgañił. Nadto rozkazał wszystkie egzemplarze złożyć w urzędzie, krzyż wyrity w obecności pełnomocnika swego zagładzić a nakoniec dzieło to spalić, drukarza zaś ukarać karą pieniężną na korzyść kościoła, nakazawszy mu surowo, aby takich dzieł nie drukował więcej”¹⁶. Зацитований текст ліг в основу нечисленних пізніших згадок про знищений панегірик, до оригінального ж документу дотепер ніхто не звертався. Про спалення книги коротко писали Міхал Вішневський¹⁷ та Я. Ісаєвич¹⁸, саме видання відзначено в бібліографіях¹⁹. У згаданій актовій книзі Львівського консисторського суду зберігся досі не використаний оригінальний текст судової ухвали, яка послужила основою наведеної нотатки Я. Т. Юзефовича. Як виявляється, хроніст використав запис, що є первинним, головним і єдиним автентичним джерелом до історії панегірика та ситуації навколо нього, не зовсім коректно²⁰. Аналіз змісту оригіналу судової ухвали додає нові деталі до обставин появи і таврування книги й змушує переглянути окремі висловлені досі в літературі твердження щодо цього рідкісного для українського книгодрукування XVII ст. випадку.

Суд звинувачував друкаря за трьома пунктами. Насамперед, працюючи під опікою архієпископа, він не дотримав зобов’язання пильнувати, як не без очевидної незауваженої двозначності сформульовано в протоколі, того, “aby tak przeciwko wierze katolickiey bez wiadomości adm[odum] r[ueure]ndo d[omi]ni officialis g[e]n[er]alis, iako też contra authem eccl[es]iae nic z officyny swoiey niewydawał”. Натомість панегірик, на думку консисторської влади, як зазначено в другому пункті звинувачення, здатний

¹⁵ Aurora na horyzoncie lwowskim świecąca preoświeconemu exarsze świętego tronu apostolskiego konstantynopolińskiego. – Lwów, 1639; *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 278.

¹⁶ *Józefowicz J. T.* Kronika miasta Lwowa od roku 1634 do 1690 obejmująca dzieje dawnej Rusi Czerwonej... – Lwów, 1854. – S. 37.

¹⁷ *Wiśniewski M.* Historia literatury polskiej. – Kraków, 1844. – T. 6. – S. XII.

¹⁸ *Ісаєвич Я. Д.* Преємники... – С. 102; *Його ж.* Виникнення... – С. 628–629; *Його ж.* Українське книговидання... – С. 215.

¹⁹ *Estreicher K.* Bibliografija polska. – Kraków, 1882. – T. 8. – S. 227; *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 278.

²⁰ Archiwum Archidiecezji Lwowskiej w Krakowie (надалі – AAL). – Sygn. 5. – K. 369 v. – 370 v.

спричинити чималу “розруху” між католиками і римсько релігією та “схизматиками”. Наступний закид – образа архієпископа через використання в книзі на честь православно епископа невластивої форми хреста. Обвинувач вимагав, аби книгу було засуджено публічно, застерігаючи за собою право оскаржити її автора перед відповідним судом. Звідси висловлене в літературі як гіпотеза припущення про авторство самого М. Сльозки щодо тексту опального видання²¹ слід визнати помилковим. Зрештою, досить обширний “особистий архів” видавця не зберіг жодного натяку на літературні спроби чи бодай інтереси М. Сльозки. Сама ж судова ухвала виразно приписує укладення панегірика іншій особі, не називаючи, однак, її, а друкаря переслідує лише як видавця. Віднайдений запис наводить також дещо відмінну від запозиченої у літературі з викладу Я. Т. Юзефовича версію прикінцевих слів заголовка: «Aurora na horyzencie lwowskim świecaca przeoświeconemu exarsze ś[więtego] tronu apostolskiego konstantynopolskiego».

Декрет подає також деякі не віднотовані досі – позаяк їх не вказав Я. Т. Юзефович – уточнення стосовно долі самої книги. У літературі існує думка про спалення усього накладу²². Натомість ухвала однозначно стверджує: якась його частина на час процесу над друкарем уже розійшлася, що, зрештою, є цілком логічно. М. Сльозка навряд чи видавав панегірик на власну руку, а крім того, певна кількість примірників мусила потрапити до адресата й розійтись у Львові незалежно від самого друкаря. Тому суд міг лише домагатися зупинити поширення тих примірників, які на той час ще були в розпорядженні видавця. На це консисторська ухвала вказує, зрештою, чітко й цілком одозначно: “si quae sunt alia libelli eiusmodi exemplaria ne spargantur aby oddať totaliter off[ic]io p[ro]raese[nt]i”. Відповідно до цього, друкар, зі свого боку, теж зобов’язувався тільки “exemplarze wszystkie tey xiazki, które będzie mógł zabradz, oddać... officio praesenti” Отже, певна частина накладу на час судового процесу, ухвали та виконання каральної акції латинської консисторії, безперечно, вціліла. Зрештою, зі зрозумілих міркувань невеликий текст панегірика міг би існувати та поширюватися і в рукописних списках, особливо після каральних заходів консисторського суду, які, звичайно, не могли не привернути до нього ще більшої уваги. Тому не слід полишати надії на віднайдення цього безпідставно приписаного М. Сльозці рідкісного за характером твору анонімного львівського літератора середини XVII ст. Очевидно, панегірик вартий уваги і з погляду історії літератури. Принаймні, наскільки відомо, саме він розпочинає львівську традицію панегіриків нововисвяченому місцевому архієписєві²³. Друкар пояснив судові, що “wydanie tey książki nie za pozwanego wiadomością, ale radzey in absentia iego iest excudowana”, й, прохаючи залишити його при архієпископській друкарні, завив, що надалі “žadney xiazki polskiey bez wiadomości ill[ustr]iss[im]i et ipsius officy niewydawać się obliuguie”. У результаті видавця покарано двадцятьма гривнями штрафу. За ухвалою суду він мав також пройти принизливу не лише особисто для нього церемонію – скласти в присутності “шанованих мужів” певну кількість примірників опального видання “до ніг уряду”. Крім того, позаяк на думку католицьких церковних властей книга “вводила в спокусу” духовенство й народ, то мала бути публічно засуджена з амвону, вміщений у ній знак хреста при представникові суду в усіх примірниках, відданих до уряду, мав бути знищений.

²¹ Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам’ятки... – № 278.

²² Там само. – С. 61.

²³ Наступною позицією на львівському ґрунті став віднотований досі в унікальному примірнику Національного музею у Львові панегірик єпископові Арсенієві Желиборському: Бутович Г. Еуодія албо Арсенія Желиборского духовних цнот запах... – Львів, 1642 (Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам’ятки... – № 296).

Як видно з тексту судового декрету, репресії проти панегірика викликані насамперед іменуванням адресата – владики Єремії – екзархом святого *апостольського* константинопольського престолу: католицька традиція визнавала це окреслення винятковою прерогативою Риму і львівська консисторія, очевидно, мала намір твердо захищати цей пункт. Іншою причиною було вміщення у гербі знаку хреста, який, за словами декрету, належав вищому католицькому духовенству королівства.

Розглянуті матеріали судового процесу проти М. Сльозки через видання панегірика на честь львівського православного єпископа Єремії Тисаровського змальовують досить рідкісний епізод з історії львівського українського друкарства, проте, як переконують матеріали консисторського суду, все ж, не єдиний. Виявляється, попри взяті на себе зобов'язання, невдовзі друкар, певно, завинив аналогічно ще раз. Дня 24 вересня 1642 р. обвинувач знову закинув йому видання без цензорської згоди невеликої, як можна здогадуватися, книги не зазначеного на титулі автора “*Indicans iudicia*”²⁴. На жаль, суть справи цього разу залишається невідомою, оскільки консисторський писар, який виготовляв збережену чистову копію судових ухвал, із якоїсь причини перервав копіювання тексту і з наступного рядка вписав матеріали нової справи: “*Causa inter Agnetem matrem et Christopherum filium Skorupka fundatores eccle[si]ae san Petri et Pauli apostolorum in Łyczaków sitae actores et r[euere]nd[u]m Danieli Wilczek v[trisque] j[uris] d[octorem] prep[os]itum eidem ecc[le]s[ia]e*”²⁵. Жодних інших слідів цього процесу віднайти не вдалося. За тим же джерелом видання так само відзначив у своїй хроніці Я. Т. Юзефович²⁶, а за його рукописом занесли до каталогу українських стародруків Я. Запаско та Я. Ісаєвич²⁷, помилково, як тепер виявляється, приписавши цю позицію друкарні львівського єзуїтського колегіуму як один із перших виявів її активності. На жаль, два перших слова, вцілілих із заголовку книги, не містять ніякої конкретної інформації про неї, не дають навіть натяку на її характер і зміст, про неї фактично немає ніяких відомостей. За аналогією із розглянутим панегіриком Єремії Тисаровському, можна лише здогадуватися, що це теж могло бути якимсь малоформатним виданням панегіричного змісту, вірогідно, так само засуджене латинським консисторським судом із подібних міркувань. Принаймні інакше зрозуміти цей другий аналогічний судовий позов складно. Отже, обидва розглянуті випадки вказують на переслідування М. Сльозки як друкаря католицького архієпископа за видання “непідцензурної” літератури для православних замовників. Католицьке церковне середовище Львова намагалося запровадити певні цензорські обмеження для продукції “свого” українського друкаря, й ці переслідування набирали ознак ширших протиріч між православними та католиками Львова за умов значного посилення українсько-польського протистояння напередодні Визвольної війни.

Наступним документом є датована 9 грудня 1639 р. судова ухвала в процесі між М. Сльозкою та його (на той час) челядником, знаним львівським друкарем Андрієм Скольським²⁸. Вона фіксує одну зі стадій судового процесу львівських друкарів без засвідченого в розшуканих писемних джерелах початку, досі знаного за матеріалами

²⁴ AAL. – Sygn. 5. – К. 441.

²⁵ Ibid., passim.

²⁶ Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 197 (Львівський римо-католицький митрополичий капітул). – Оп. 2. – Спр. 1275. – Арк. 112–113.

²⁷ Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки... – № 307.

²⁸ У літературі їхні стосунки цього періоду насамперед за опублікованими документами найдокладніше розглянув Я. Ісаєвич (Преемники... – С. 98–100).

судового засідання львівського раецького уряду в процесі між А. Скольським та братським діячем середини століття Костянтином Медзапетою²⁹ й накладає арешт на книги М. Сльозки, на які претендував А. Скольський³⁰. 14 грудня, опираючись на офіційні документи, суд ствердив підпорядкованість видавців та продавців книжок церковній юрисдикції. У відповідь А. Скольський заявив про свій намір звернутися до нунція, а М. Сльозка – до суду вищої інстанції³¹. Матеріали показують, що непорозуміння між друкарями зайшло ще восени 1639 р. Наступного року Михайло Алевізій та Олександр Прокопович від імені братства 16 березня наклали арешт на книги А. Скольського³², що їх, як тепер вдалося встановити (див. вище), ще 9 грудня попереднього року заарештував у цьому ж суді М. Сльозка, разом з ними – друкарське обладнання та “руські” шрифти й гроші, що були в друкарні М. Сльозки. На цьому документи до біографії друкаря в цитованій актовій книзі львівського консисторського суду вичерпуються. Протистояння перенесено до магістрату й закінчилося процесом перед раецьким урядом й угодою між М. Сльозкою та А. Скольським про спільне майно друкарні, підписаною 11 березня³³.

Інші документи про М. Сльозку виявлено в наступній актовій книзі консисторського суду. 28 листопада 1640 р. львівський єврей Ісак Шимонович оскаржив друкаря у зникненні одежі, яку втратив на передмісті, й за ухвалою суду 10 грудня друкар сплатив позивачеві 20 флоринів відшкодування за неї³⁴. Обидва записи повинні бути віднотовані як черговий слід по друкареві, проте вони не виходять поза звичайну побутову ситуацію. Однак у цьому томі консисторських актів є й істотні відомості до розгляду різних аспектів професійної діяльності майстра. Матеріали зазначеної консисторської книги насамперед вказують, що попри тишу в міських актах, процес між М. Сльозкою та А. Скольським не припинився. Він продовжився в духовному суді далі: вже того таки 28 листопада друкар позвав А. Скольського за недотримання угоди³⁵. Суд розглянув позов 10 грудня і звертався до цієї справи ще 7 та 23 січня³⁶ наступного року. 18 лютого розгляд справи призначено на 27 лютого³⁷, про неї йшлося також на засіданнях 11 березня, 25 березня, 19, 26 та 29 квітня, 15, 20 травня³⁸. 10 червня М. Сльозка зробив заяву в справі спірних примірників Апостола: “de libris in officio p[raese]nti repositis et alyis quibusuis quomodolibet per modernum actorem receptis et pars citata allegat decreuit. Et ibidem in continenti honestus Sloska intulit, quod p[rae]fatus Skolski actor accepit a se libros quinquaginta Apostolos nuncupatos r[at]ione apositionis, item alios quinquaginta officio consulari leopolien[sis], tertios quinquaginta ad officium con[sula]ry leopolien[sis], in quo huiusque detinentur reponi curavit. Ex aduerso Skolski dicente non quinquaginta, sed triginta vni appositionis libros se accepisse, quindecim vero huius[ue] penes Sloska restanert, alios vero quinquaginta recte accepisse tanq[uam]

²⁹ Першодрукар Іван Федоров... – № 109.

³⁰ AAL. – Sygn. 5. – К. 372 v. – 373.

³¹ Ibid. – К. 374 v – 375 v.

³² Ibid. – К. 416 v. – 417.

³³ Опубліковано: Першодрукар Іван Федоров... – С. 191–195.

³⁴ AAL. – Sygn. 6. – К. 6 v. – 7, 12.

³⁵ Ibid. – К. 7 v.

³⁶ Ibid. – К. 12, 18–18 v., 24.

³⁷ Ibid. – К. 36. У цьому документі та декількох наступних помилково взаємно замінено імена сторін, що зайвий раз вказує на відзначені “вільності” консисторського писаря.

³⁸ AAL. – Sygn. 6. – К. 42 v. (помилково взаємно замінено імена сторін), 46 (помилково взаємно замінено імена сторін), 79–79 v., 81, 87, 98, 102.

adiudicatos sibi decretis officij consulari leopolien[sis] et s[acrae] r[egiae] m[aesta]tis, qui quidem libri non ad se, sed ad confraternitatem ruthenicam spectant, tertios autem quinquaginta in con[sula]rio leopolien[sis] repositos sicut non per se datos ad illud ita etiam non debere recuperari vnde allegate...”, а судовий розгляд призначено на 21 червня³⁹. Однак матеріалів продовження справи в актовій книзі не виявилося, а наступні засідання консисторського суду в процесі відбулися щойно в жовтні. 9 жовтня суд виніс ухвалу в справі званої суперечки щодо друку Апостола, про яку йдеться в угоді між друкарями⁴⁰ з березня 1640 р.⁴¹. Спів розглядався також 23 і 30 жовтня⁴². 9 листопада А. Скольський та М. Сльозка склали свідчення “quia illi inhaerendo sententiae definitivae an[n]o p[rae]senti nona mensis octobris causa sua lata et sopiendo omnes controuersiae inter se huiusque habitas talem inter se concordiam seu transactionem fecerunt et inuenerunt ut idem p[rae]dictus Scholski facta iam computatione pecunia tam in rem d[ic]ti Sloska q[ua]m suam quoniam modo conuersae et computatis computandis post receptionem librorum Apostolorum polonicales memorato Sloska rel[ite]r et in effectu daturum atq[ue] soluturum q[ua] submissionem p[rae]fatum Sloska acceperunt et viceversa itidem se submisit post receptam p[rae]dictam pecuniam iuxta registra matrices et literas cum omnibus instrumentis, quae penes se sunt, per d[ic]tum Skolski ad se illatis libere et integre redditurum atq[ue] extradaturum”⁴³. 17 квітня наступного 1642 р. представники братства М. Алевізій та Я. Афендик зняли арешт зі спірних примірників Апостола⁴⁴. 27 березня 1643 р. М. Сльозка оскаржив А. Скольського у невиконанні судової ухвали від 30 жовтня 1641 р.⁴⁵. Попри скромний фактографічний бік, ці матеріали стосуються тих взаємин обох друкарів, які не відображені у віднайдених досі джерельних матеріалах львівського архіву, тому додають низку важливих штрихів до відповідного періоду діяльності обох знаних друкарів, їхньої конкуренції із братством, складного переплетіння стосунків та інтересів.

Іншого знаного епізоду біографії М. Сльозки – співпраці зі словолитником Дмитром Кульчицьким, пізнішим львівським друкарем⁴⁶ – стосується складений в уряді ярмаркового суду в Ярославі 9 вересня 1644 р. протест друкаря проти краківського книгаря Луки Купіша та його слуги Александра Гурки⁴⁷. Ще 9 серпня того року М. Сльозка процесувався у львівському вийтівському уряді з палітурником Матвієм Пухальським за те, що той намовив Д. Кульчицького на перехід до Кракова⁴⁸. Новознайдений документ дає декілька нових важливих штрихів до цієї справи. Насамперед, як виявляється, М. Сльозка спровадив Дмитра разом із дружиною та дітьми “з Волощини”. Отже, Д. Кульчицький належав до групи українських майстрів, які започаткували книгодру-

³⁹ AAL. – Sygn. 6. – K. 104 v.

⁴⁰ Першодрукар Іван Федоров... – С. 192–193. Пор.: *Исаевич Я. Д.* Преемники... – С. 99.

⁴¹ AAL. – Sygn. 6. – K. 208–209. Виклад відповідного запису без відкликання до джерела див.: *Щурат В.* Христос Пасхон... – С. 151.

⁴² AAL. – Sygn. 6. – K. 214, 219 v.

⁴³ Ibid. – K. 220 v. – 221.

⁴⁴ Ibid. – K. 312.

⁴⁵ Ibid. – K. 532 v. – 533.

⁴⁶ Постать Д. Кульчицького залишається маловідомою, окремі факти з його біографії див.: Першодрукар Іван Федоров... – № 119–121. Пор.: *Исаевич Я. Д.* Преемники... – С. 102, 119; *Його ж.* Українське книговидання... – С. 228. Ресстр його видань, який містить лише п'ять позицій за 1662–1679 роки, див.: *Запаско Я., Исаевич Я.* Пам'ятки... – № 408, 409, 413, 561, 575.

⁴⁷ Archiwum Państwowe w Przemyślu (надалі – APP). Księgi miasta Jaroslawa. – Sygn. 31. – S. 363–364.

⁴⁸ Першодрукар Іван Федоров... – № 119.

кування у Яссах. Л. Купіш через свого челядника, мабуть, не лише підмовив Дмитра під час львівського ярмарку на святої Агнеси, але й установив час виїзду і дав гроші. У зв'язку з цим постає питання про причетність до переїзду згаданого М. Пухальського, якого М. Сльозка раніше оскаржив у переманюванні свого працівника. Друкар також заявив, що в пошуках Дмитра двічі їздив до Ярослава (публікований документ теж є ярославським). За цими фактами бачимо не відзначену досі важливу роль знаного ярославського ярмарку як сталого напрямку зацікавлень українських друкарів. На цьому вперше наголосив опосередковано встановлений ярославський епізод біографії друкаря Івана Федоровича: взявши 1581 р. в Любліні від краківського купця Фольтина Бертольдо чималу суму грошей на викінчення накладу Острозької Біблії, він зобов'язався першу частину боргу сплатити саме на ярославському ярмарку⁴⁹. Як виявляється, ширші інтереси на ярославському ґрунті мав і М. Сльозка, оскільки його ім'я ще раз постало на сторінках міських актів Ярослава в процесі з люблінським купцем Йоаном Сорієнтраєм, який забрав від львівського міщанина Василя Савули "tabaki dwie roli..., które pod arezstem zostawały względem długu actori złotych siedmi set dwudziestu"⁵⁰. Ярославські ярмаркові епізоди біографії М. Сльозки ставлять також проблему ширших інтересів українських видавців на знаних ярмарках на території Польщі, вперше постали з віднайденням люблінського контракту Івана Федоровича з вроцлавським гравером Блазіусом Ебішем про ілюстрування Біблії (1578)⁵¹, підкреслену зазначеним другим люблінським документом періоду завершення Острозької Біблії.

Інший не відзначений дотепер напрям інтересів львівського видавця фіксують найпізніші з виявлених досі в Польщі документів до його біографії – матеріали судового процесу зі замойською міщанкою Єлизаветою Волошевичевою починаючи від 14 листопада 1646 р.⁵², який вів Замойський трибунал для міст; М. Сльозка встановив у цій справі свого уповноваженого⁵³. Процес продовжився наступного року⁵⁴, засвідчуючи не лише наполегливість сторін, але й стали зацікавлення львівського друкаря у Замості. На жаль, у віднайдених матеріалах немає нічого конкретного про замойські інтереси львів'янина в цікавих для дослідника аспектах, проте, звичайно, не слід забувати активної діяльності друкарні місцевої академії та безперечно вірогідність насамперед професійних інтересів львівського видавця і на замойському ґрунті. Тому нововстановлені і ярославський, і замойський аспекти біографії М. Сльозки не лише глибше розкривають знані обставини цієї діяльності, але й стосуються невіднотованих досі сторін його життєвого шляху. Одночасно вони також істотно доповнюють виявлений за люблінським документом Івана Федоровича незнаний донедавна "ярмарковий" бік історії українського друкарства. Щодо самого М. Сльозки, то не виключено, що "ярмарковий" аспект може мати й уже віднотований луцький епізод його біографії.

Виявлені досі в польських архівосховищах джерельні матеріали до біографії М. Сльозки усі стосуються першого львівського періоду його життєвого шляху й не виходять поза 1648 р. Проте систематичне опрацювання львівських архівних фондів

⁴⁹ Александрович В. Боргове зобов'язання друкаря Івана Федоровича перед краківським купцем Фольтином Бертольдо від 25 травня 1581 року // Український археографічний щорічник. Нова серія. – Вип. 7 (Український археографічний збірник. Т. 10). – Нью-Йорк; Київ, 2002. – С. 300, 302.

⁵⁰ APP. Księgi miasta Jarosława. – Sygn. 31. – S. 1745–1746.

⁵¹ Исаевич Я. Д. Новый документ об Иване Федорове // Федоровские чтения 1978. – Москва, 1981. – С. 5–13.

⁵² Archiwum Państwowe w Lublinie. Archiwum Trybunału zamojskiego dla miast. – Sygn. 8. – S. 309–310.

⁵³ Ibid. – S. 311–312.

⁵⁴ Ibid. – S. 409, 411–415, 447–448, 449.

дало певні відомості й до наступного етапу діяльності видавця – часів після Національно-визвольної війни середини століття.

* * *

З матеріалів до біографії М. Сльозки, віднайдених серед актів львівського міського уряду, публікується посмертний опис частини майна, яке залишилось після друкаря й на час укладення опису зберігалось в його доньки, одруженої із греком Димитровичем.

2. Посмертний опис частини майна М. Сльозки.

Із львівських документів заключного періоду діяльності друкаря подаємо перелік примірників книг і частини майна, яке залишалося у спадкоємців після його смерті. Відповідно до відзначених двох головних напрямів видавничих інтересів, реєстр розподіляється на кириличні та польсько- й латиномовні видання. Серед кириличних переважають книги останніх років, хоча відзначено також 40 примірників Номоканону ще 1646 р. та сто примірників Апостола 1654 р. – єдиного великого видання М. Сльозки з тривалого малопродуктивного періоду, що припадає на роки війни середини століття. Публікований перелік стає, зокрема, важливим джерелом до історії поширення друкованої продукції майстра⁵⁵. Найцікавішою позицією тут є шістьсот “Азбук дітям для науки”. Таке видання у доробку М. Сльозки не зафіксоване – єдиною віднотованою у спадщині українського друкарства позицією із такою назвою є острозька Азбука 1578 р.⁵⁶ Можливо, у публікованому реєстрі так названо Буквар, надрукований, як вважають, уже після смерті видавця⁵⁷. До такого висновку схиляє насамперед кількість вказаних примірників. Для порівняння: Буквар 1662 р. братської друкарні вийшов накладом 650 примірників⁵⁸. Ймовірно, проте, що серед останніх видань майстра могла бути й не зафіксована досі в бібліографії Азбука, хоча тоді не може не дивувати той факт, що наклад не розходився. Тут, можливо, криються якісь особливі, не встановлені досі обставини останнього періоду життя друкаря та долі його спадку.

Складніше ідентифікувати позиції, подані в переліку польських та латинських видань, серед яких друки самого М. Сльозки, правдоподібно, відсутні. У п’ятдесяти примірниках “Officium” можна вбачати продукцію друкарні львівського єзуїтського колегіуму 1666 р.⁵⁹ Аналогічне походження мають і дванадцять примірників, (правда, виданого ще 1648 р.) малоформатного пророцтва святої Гертруди⁶⁰, що також дає цікавий причиннок до історії поширення львівської друкованої продукції та стосовно менше званої досі діяльності М. Сльозки-книгаря. Проте серед польсько- та латиномовних переважають, як видається, позальвівські видання. Принаймні до такого висновку схиляють ідентифіковані позиції переліку, хоча через лаконічний характер окреслення назв та, очевидно, вільний в окремих випадках переказ заголовків далеко

⁵⁵ Зазначений аспект історії видавничої справи джерела засвідчують рідко, однак те, що окремі видання залежувалися, було звичним явищем. Наприклад, примірники випущеного 1700 р. в друкарні Успенського братства першого українського друкованого ірмологію продавалися ще 1724 р.: *Александрович В. Мистецьке оздоблення львівських першодрукованих ірмологіюнів // KALOFONIA. Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії.* – Львів, 2002. – Ч. 1: До 70-ліття Олександри Цалай-Якименко. – С. 96.

⁵⁶ Азбука. – Острог, 1578: *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 3.

⁵⁷ Буквар языка словенска... – Львів, 1668 (?) // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 444.

⁵⁸ Архив Юго-Западной России. – Киев, 1910. – Т. 12, ч. 1. – С. 354, 355.

⁵⁹ Officium sanctorum Breviariis... – Leopoli, 1666 // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 434.

⁶⁰ [Hackeborn G]. Poseł Bożej łaskawości. – Lwów, 1648 // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам’ятки... – № 372.

не всі з них піддалися ідентифікації. Не виключено також, що серед перелічених позицій є й досі в бібліографії невіднотовані. Хоча через характер опису його неможливо використати сповна, він, безперечно, є цінним джерелом до біографії М. Сльозки та історії українського друкарства XVII ст. загалом.

У приватній, невидавничій частині інвентаря насамперед привертає увагу загальний, на жаль, перелік картин. “Шість великих образів на дереві”, як дає підстави здогадуватися відсутність підкреслення їх “руського” походження, радше мали б належати до доробку європейського мистецтва. Недокладність опису не дає можливості встановити характер наступних чотирнадцяти малих образків. Інтригуючий характер мають і невіднотовувані в опрацьованих досі джерелах “живі образки”. Згадка про необхідність дати їм одяг підказує, що ці п’ять композицій, укладені з невеликих фігурок, були ще незавершені. Запис, безперечно, стосується якогось рідкісного явища в історії місцевої культурної традиції, в локальності якого переконає відзначена незавершеність цих об’єктів. До рідкісних на львівському ґрунті належить й остання позиція мистецької частини переліку, яка описує десять грецьких “образків”⁶¹, рідкісних, бо незважаючи на чималу грецьку діаспору та якнайактивніші контакти з поствізантійським православним Сходом, віднотовуваних у приватних збірках Львова лише тричі за все XVII ст.⁶² Ця частина публікованого інвентаря є рідкісним доповненням до приватної історії професійного середовища українських друкарів XVII ст.

Публіковані документальні матеріали до біографії М. Сльозки, окремі нові відомості про його співпрацівників, а в ширшому плані – львівське друкарство середини XVII ст. – загалом додають важливі штрихи до вивчення видавничої справи у Львові за умов одного з найцікавіших періодів її історії й можуть стати черговим кроком у дослідженні одного з усе ще мало опрацьованих важливих явищ духовної культури українських земель. Водночас вони ще раз засвідчують необхідність ширших пошуків львівських джерельних матеріалів і поза межами наших теренів та переконують, наскільки важливі актові матеріали до історії української культури за різних обставин осіли в архівосховищах інших країн, зокрема Польщі.

ДОКУМЕНТИ

№ 1.

1639, листопада 16. Львів. – Ухвала консисторського суду Львівської католицької архієпархії в процесі проти українського друкаря Михайла Сльозки як друкаря львівського римо-католицького архієпископа за видання панегірика на честь львівського православного єпископа Єремії Тисаровського, що може загострити стосунки між католиками та “схизматиками”.

Eodem die*.

Inter instigatorem officij et Michaellem Slozka typographum leopolien[sem]** decretum.

In audientia hodierna cora[m] perill[us]t[rissim]i et admodum r[euere]ndo d[omi]no Andrea Sredziński, custode vicario in spiritualibus et officiali g[e]n[er]ali leopolien[si],

⁶¹ Цю рідкісну позицію публікованого інвентаря до наукового обігу впроваджено: *Александрович В. Берестейський маляр зі Львова Іван Новосельський // Пам’ятки України: історія та культура. – 2002. – Ч. 3–4. – С. 160.*

⁶² *Александрович В. Берестейський маляр... – С. 160, приміт. 20.*

personaliter constitutus r[euere]ndus Lucas Opalski, mansionarius eccl[esi]ae metropolitanae leopolien[sis] et officij p[raese]ntis instigator, actor, in et contra famatum Michaelem Sloska, typographum leopolien[sem], citatum, et personaliter comparentem termino dedicto ex in citationis debite ut apparebat executae in diem hodiernam inudenti in causa occasione libelli, cuiusdam Aurora na horyzoncie lwowskim świecąca intitulati, scommaticae in officina ipsius excursi et in lucem editi, verbo taliter proposuit. Miał się pozwany pan Michał drukarz, scommaticus będąc, sub protectione ill[ust]r[issi]mi ac reuerend[issi]mi d[omi]ni loci ordinary n[ost]ri leopolien[si] na to oglądać, aby tak przeciwko wierze katholickiey bez wiadomości adm[odum] r[euere]ndi d[omi]ni officialis g[e]n[er]alis, iako też contra authem eccl[esi]ae nic z officiny swojey niewydawał. Druga. Iż tą swoją wydaną książkę Aurorą nazwaną wiele turbacyi między katholikami et religionem romanam a schysmatykami może zaciągnać. Trzecia aby był niewułożył w niwczym honori r[euere]nd[issi]mi d[omi]ni loci ord[ina]ry, co się ztąd pokazuje, że w niey in signe ipsus ill[ustrissi]mi apposit stemmati, quod subimpestit eidem libro władcy schismatico leopolien[si] dicato, hoc autem in dedecus ill[ustrissi]morum primatum regni vergit, non*** aly sui loci ord[ina]ry insignibus eiusmodi crucis v[ideli]cz[e]t utuntur in regno nisi dico metropolitani alter gnesnen[sem], alter leopolien[sem] gluadatur secundum ex hoc, że blusphemias multas contra s[anctam] romanam eccl[esi]am ipsiusq[ue] unionem typis man // auit, quod ipsis titulis et inscriptionibus videre licet quia talis sunt: Aurora na horyzoncie lwowskim świecąca przeoświeconemu exarsze ś[więtego] thronu apostolskiego konstantynopolskiego. Prim[um] eluadatur, quod sit abusus beneficio et protectione ill[ust]r[issi]mi d[omi]ni loci ordinary et in contemptum eiusdem et totius cleri libellum clasphemum in lucem edere praesumpserit. His p[er]missis sądowi j[ego] m[os]ci mego m[ilo]ściwego pana iako officiala meo nomine instigatoris polecam, aby to facinus citati publice editum publica etiam paena puniatur. Addo et protestor iż salua actio manet cum authore eiusdem libelli piam reseruo in foro competenti. Et si quae sunt alia libelli eiusmodi exemplaria ne spargantur, aby oddał totaliter off[ici]o p[raese]nti. Et respondendo citatus inferebat et intulit per suum prolocutorem Alberto Slonczowski. Acz to wydanie tey książki nie za pozwanego wiadomością, ale radzey in abscentia iego iest excudowana, w czem lubo niewiedział, atoli nihilominus agnoscendo iudicem et forum competens, iż przez censury jego m[os]ci x[ięd]ża officiala wyszła, przetoż on iako sługa jego m[os]ci x[ięd]ża arcybiskupa lwowskiego, którego w niwczym honorami ubliżać niechce, ad praesens veniam petit et correctioni paternae se subdit, declaruiąc się na potym, że żadney xiążki polskiey bez wiadomości ill[ustrissi]mi et ipsius officij niewydawać się oblige, a teraz żeby był et circa reputationem przez sąd niniejszy przy typographye zachowany pokornie prosit, deklaruiąc się, że exemplarze wzytkie tey xiążki, które będzie mógł zabradz oddać chce y odda officio // praesenti y indicatum chce pati iudicialiter et officiose decretum nalezione.

Et per ill[ust]ris et admodum r[euere]ndus d[omi]nus suprascriptus iudex, atten[ta]to eo, quod citatus eiusmodi libello in sua officina prout agnoscit impresso Aurora na horyzoncie lwowskim intitulato in ipsius praemio ante omnia eccl[esi]ae Dei non medianter derogant, ipsiusq[ue] authen[ticae] laeserit, ideo quatenus paenam viginti marcarum fabrica eccl[esi]ae applicandarum in duabus septimanis repondendum licat decreuit. Et quod dignitatem et authem il[ust]r[issi]mi ac reuerend[issi]mi d[omi]ni archiepiscopi nulliter et in viligendum per oppositionem in titulo verborum illorum exarsze s[więtego] apostolskiego thronu konstantynopolskiego et insignis crucis ad stemma, quae ipsis primatibus cleri im regno seruentibus confuturit ill[ustrissi]mum ac reverend[issi]mum d[omi]num archiep[iscopu]m leopolien[sis] seu ipsius officium in publica aliqua audientia cum personas honoratis cum protectione aliquot exemplarum ad pedes officij deprecetur. Quoq[ue] clerum et populum non medianter

libello eiusmodi scandalizauerit, eundem per ecclesias ciuitatis publice ex ambona die aliquo festo reprobandum, cassandum et annullandum deceruit praecipit[ue], quatenus idem citatus omnia et singula praedicti libelli exem // plaria ex nunc officio comburenda extradat et deferat, aliaq[ue] omnia ubicunq[ue] et per quemecunq[ue] sparsa colligat et collecta eidem officio repunat, insigneq[ue] crucis nulliter stemmati appositum in p[rae]sentia delegati officij ex forma expugnat et expungi faciat, nec amplius illud apponere aliquando praesumat sub paena centum marcarum iremissibiliter infligenda. In super in vim satisfactionis ordinationem dominorum et horarum causarum persoluendarum rubricella nuncupatam pro anno proxime imminenti millesimo sexcentesimo quadragesimo seruientem citra quasiuis procrastinationes debite excudat et excudi faciat idq[ue] ad festum Natalis Domini proxime venturum. Et ne vnquam aliqua scripta quecunq[ue] colore ingenio praesumptione typis mandari facere serae sumat serio praecipit sub paenis arbitrio officij in posterum infligendis. Quam sententiam utraq[ue] parr[at]o pro rato et grato acceptauit. Acta sunt haec anno die, mente quibus supra.

AAL, sygn. 5, k. 369–370 v. Рукопис. Оригінал.

*Датовано за попереднім записом на арк. 366.

**Тут і далі у квадратних дужках відтворено втрачений текст.

*** Далі одне коротке слово не прочитано.

№ 2.

1639, грудня 9. Львів. – Ухвала консисторського суду Львівської католицької архієпархії про арешт від імені Михайла Сльозки книг, на які претендував Андрій Скольський.

Anno Dni 1639 die veneris nona mensis decembris

Inter Michaellem Sloska et Andream Skolski typographos leopolien[sis] decretum.

In audientia hodierna coram perill[ust]ri et admodum r[euere]ndo d[omi]no Andream Sredziński, praep[osi]to premislien[sis], custode vicario in spiritualibus et officiali g[e]n[er]ali leopolien[sis], personaliter constituti r[euere]ndus Lucas Opalski, eccl[esi]ae metropolitanae leopolien[sis] mansionarius et officij p[rae]sentis instigator, nec non famatus Michael Sloska, typographus, delator, actores ab una, et famatus Andreas Skolski, socius typographicus, citatus, partibus ex altera, ex vi termini anteaeti in diem hodiernam inuadentis petierunt in causa inter eosdem iudicialiter in iudicio p[rae]senti vertente post adinuentum citato forum interloqui ac de consensu eiusdem citati sententiari. Q[uo]t perill[ust]ris // ac adm[odum] r[euere]ndus d[omi]nus custos vicarius in spiritualibus et officialis g[e]n[er]alis leopolien[sis] supradictus interloquendo decernit. Q[uo]t si citatus respondendo et in termino hodierno comparen[s] iudicialiter sese submittendo forum iudicij p[rae]sentis agnouerit nihilominus de et super prolat[i]one sententiae in causa ad primam iuni sequentem, iudex deliberat praecipit[ue] ac decernit quatenus omnes et singulos libros impressos, ad quos suae aliquod se habere citatus praetendit, famatus Michael Sloska, typographus, delator, apud se officiose per instigatorem officij p[rae]sentis iam arrestatos, totaliter iudicio et officio p[rae]senti die crastina hora decima quarta antemeridiana sub paena amissionis priuilegy per ill[ustrissim]um ac reuerend[issim]um d[omi]num archiep[iscop]um leopolien[sem] apud sacram regiam m[ai]estatem sibi impetrati reponat ac in termino eodem supradicto partes infernat inferenda cum cantella quatenus citatus iudicatum officij p[rae]sentis iuxta submissionem in termino anteaecto factam pati teneatur, p[rae]senti sua in p[er]missis sententia mediante. Quam partes pro rato susceperunt et quilibet illorum suscepit.

AAL, sygn. 5, k. 372 v. – 373. Рукопис. Оригінал.

№ 3.

1639, грудня 14. Львів. – Ухвала консисторського суду Львівської католицької архієпархії в процесі між друкарями Михайлом Сльозкою та Андрієм Скольським із зверненням до чинного законодавства, згідно з яким видавці церковних книг, що перебувають під зверхністю духовної влади, підлягають юрисдикції духовних судів.

Die mercury decima quarta mensis decembris.

Inter Michaelem Sloska et Andream Skolski decret.

In causa et actione inter instigatorem officij p[rae]sentis et famatum Michaelem Sloska typographum leopolien[sem] delatorem actores ab una ac famatum Andream Skolski citatum partibus ab altera in officio p[re]senti mota. Perill[ustrissim]us et ad[modu]m r[evere]ndus d[omi]nus Andreas Sredziński, praep[os]itus premislien[sis], custos vicarius in spiritualibus et officialis g[e]n[er]alis leopolien[sis] expediendo suspensionem pro lationis sententiae in diem hodiernam incidentis statuit, definit, decernit ac taliter sententiat. Cum constet manifeste in causa eiusmodi inter instigatorem p[re]senti officij et famatum Michaelem Sloska, typographum leopolien[sem], delatorem, actores ab una, et famatum Andream Skolski, citatum, partibus ex altera forum quasi ex causa ritus graeci seu alias ciuilibus jurisdictionis causaq[ue] p[re]sentia quasi in officio et iudicio consulari leopolien[sis] alias nulliter et incompetenter agitatq[ue] forum // excussiose. Attenti eo, quod iura publica regni et statuta, quae tam de iurisdictione sp[irit]uali, quam libertate titulo academia immunitateq[ue] diui v[ideli]cz[e]t Sigismundi Augusti de data Vilnae 1557 disponant, nec non const[ituti]ones synodales ipseq[ue] usus et possessio usq[ue] in diem hodiernam seriata obseruataq[ue] nec non auth[orit]as et iudicio ill[ustrissim]orum loci ordinariorum in typographos et bibliopolas usiue et animaduersiue per proxim et preiudicatam v[ideli]cz[e]t Andreae Petricouy, regij typographi, constitutionibus synodalis de et super incussione librorum eccl[esi]arum legem sancisse, ne quisquam typograph[um] Regni et Magni Ducatus Lithuaniae, quocunq[ue] pretextu libros typis imprimere aut in praeiudicium typographi excellentis Andreae Petricouy, typographi cracouien[sis], ad libros ecclesiasticos ab eadem synodo deputati, aut alibi recussos in prouincys Regni Poloniae vendere praesumat ad triennium sub paena excommunicationis et in subsidium quadringentos aureorum caeterosq[ue] paenia arbitris ill[ustrissim]i ac reuerend[issim]i d[omi]ni loci ordinary inrogandis sit delata et obseruata, dum quod sit praeiudicatum in causa simili ill[ustrissim]i ac reuerend[issim]i d[omi]ni olim Martini Szyszkowski episcopi cracouien[si] inter instigatorem officij cracouien[si] et bibliopolas // cracouien[sis] de data Bozantini die 12 febr[uarii] mill[essim]o sexcent[esim]o vigesimo, nec non quod in ultima synodo varszavien[si] anno 1634 13 men[se] nouembres celebrata omnes et singulos typographos et bibliopolas iurisdictioni eccl[esi]ae subyciantur illis verbis, v[ideli]cz[e]t sciantq[ue] bibliopola et typographi, se quod impressionem, venditionem et inuentionem librorum ill[ustrissim]orum d[omi]norum loci ordinariorum iurisdictioni antiquitus esse subiectos secundum rescriptum ser[enissim]i olim Sigismundi Augusti. Ideo ex his et alijs vniuersis fori exceptionibus quibusuis uti friuolis nulliter in iudicio p[rae]senti illatis et allegatis reiectis foro adinuento citato in causa procedere mandauit. A qua sententia citatus sententis se prauatum verbo appellauit ad ill[ustrissim]um d[omi]num ap[osto]licum petyto defeni ex rationibus inscripto porrectis. Actor vero dilationem ad refutationas rationes non deferendae appellationis ad primam iuris concedendam sibi petyt, quod obtinuit.

AAL, sygn. 5, k. 374 v. – 375 v. Рукопис. Оригінал.

№ 4.

1640, березня 16. Львів. – Протокол засідання консисторського суду Львівської католицької архієпархії із викладом заяви представників львівського Успенського братства Михайла Алевізія та Олександра Прокоповича про накладення від імені братства арешту на книги, які в цьому консисторському уряді заарештував Михайло Сльозка, а також на друкарське обладнання і руські шрифти та гроші, що є в друкарні Михайла Сльозки.

Die veneris decima sexta mensis marty*.

Arrestum super libris ruthenicis a fraternitate ruthenica impositum.

Coram officio et actis p[re]sentibus consistorialibus leopolien[sibus] comparentes personaliter famati Michael Aluisi et Alexander Procopowic, ciues leopolien[sis], suis et totius communitatis fraternitatis ruthenicae ad eccl[esi]am tituli Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae in caelum ritus graeci intra moenia ciuitatis leopolien[sis] existen[tis], agentes petierunt arrestum in et super libros certos, circa hoc idem officium consistoriale sub arresto ex instantia famati Michaelis Sloska existentes, famati Andreae Skolski proprios, tum et super instrumenta quaenis typographica praesentim matricis idiomatis ruthenici ad typographiam pertinentes apud Michaellem Sloska existentes, summasq[ue] quasuis pecuniarias, suscipi, imponi, easq[ue] arrestandas esse per officium prae[se]ns fueri. Et adm[odum] r[ever]endus d[omi]nus Andreas Sredziński, praep[osi]tus premislien[sis], custos vicarius in spiritualibus et officialis g[e]n[er]alis leopolien[sis], admissa p[re]fatorum instantium uti iusta et l[egi]tima modo praemisso facta[m] affectatione arrestum eiusmodi suscepit, libroq[ue] suprarecentitos nec non instrumenta typographica et matricis typograaphicus suprascr[ipt]as summasq[ue] quasias pecuniarias, penes Michaellem Sloska existentes, arrestandas esse, tantis per donet causa inter fraternitatem ruthenicam et p[re]fatum Andream Skolski, ab offifium consulari leopolien[si] // per appellationem post curiam S[acrae] R[egiae] M[aests]tis deuoluta finaliter determinata et decisa non fuerit et in arresto stricto et firmo permanere censuat ac decreuit aliudq[ue] arrestum, per presbyterum quemnis vel clericum eccl[esi]ae metropol[itanae] leopolien[sis], quem presto habere p[rae]fati instantes poterint praecipien[do] ipsios uti virtute s[anctae] obedi[enti]ae et sub ep[iscop]o paena[m] imponendum mandauit et p[rae]sentibus mandat ut praecipit.

AAI, sygn. 5, k. 416–416 v. Рукопис. Оригінал.

* Датовано за попереднім записом на арк. 415 зв.

№ 5.

1640, жовтня 9*. Львів. – Ухвала консисторського суду Львівської католицької архієпархії у процесі між друкарями Михайлом Сльозкою та Андрієм Скольським стосовно спільного видання Апостола.

Sententia difinitua inter Sloska et Skolski typographos.

In causa et actione suae coram iudicio p[rae]sentis nota et verteb[ata] ac in anterioribus terminis satis luculenter deducta coram perill[ust]ri et adm[odum] r[euere]ndo d[omi]no Valentino Skrobiszowski, v[er]isq[ue] j[ur]is d[oc]tore, ca[n]onico, vicario in sp[irit]ualib[us] et o[ff]iciali g[e]n[er]ali leopolien[si], in eius publica aud[ient]ia personal[ite]r de vnasimi consensu comparentes in terminumq[ue] hodiernu consentientes honesti Andreas Skolski, actor, et Michael Sloska, ritus graeci typographos leopolien[ses], citatus, petierunt et quilibet eorum petyt in causa huiusmodi concludi sententiamq[ue] difinituam, in fauorem quisq[ue]

et pro parte sua ferri atq[ue] in scripto promulgari et perill[ust]ris p[ro]d[uc]tus d[omi]nis officialis ratificato, prius parte cum termino vnanimiter in eundem consentientium et eo legitimo adinuento huiusdi sententiam mihi notario con[sisto]ry ex scripto legendam et promulganda // comisit, quam in publica audientia legi et promulgauit tenoris huiusmodi in cusa et actione inter honestum Andream Skolski, actorem, ex una, et famatum Michaelem Sloska, typographum archiepiscopalem, ciuem leopolien[sem], occ[asi]one non satisfactionis compromisso cuidam inter eosdem de et super mediate prouentum et impensarum a literis p[re]dicti actoris proprys, tum solutionis et sustentationis familiae in artem typographicam necessariae et aliorum requisitorum ad huiusdi operam typographicam spectantum quasi ab inuicem ad p[er]mis[s]a aequaliter collatorum citatum, partibus ex altera coram nobis mota et verten[ta], concludimus Christi nomine inuocato pro tribunali sedens et solum Deum ipsiusq[ue] iustitiam sanctam p[er] oculis h[a]bentes per hanc n[ost]ram sententiam definitiuam quam de iuris peritorum consilio et assensu matura intra nos deliberans p[ro]habita, his in scriptis forimus dicimus decernit et definitiue pronuatimus. Ex his, que in huiusdi ca[usa]m vidimus et ex allegationibus propositionibus tam in scripto, q[ua]m verbo vtrinq[ue] factis et productis audiuius atq[ue] ex informatione virorum in arte typographica versatorum clare intelleximus. Quoniam citatus omnes fere impensas, ad artem typographicam necessarias p[ro]pter literas, quae actoris propriae fuerunt, suppedibat atque familia vniuersa artis huius gnare pro labore soluebat, actor vero solum literas ad imprimendum ruthenicas contulit et suam operam in impressione Apostolorum tamq[ua]m socius typographicus collocavit, non autem ex qualiter ad societatis contractum cum citato omnia suppeditavit ratione cuius operae et addita // menta citatus actoris ac maius salarium uti peritiori inter alios socios artis typographicae concessit ut hoc ipsum ex anterioribus decretis late patet, per quae societatis contractus inualidus est declaratq[ue] ideo ne labor actoris inemuneratur ab eat p[re]sertim cum citatus submiss[e]rit se officiose, quod velit nequiescere sententiae iudicis pro qualibet septimana florenos duos et medium polonicales supras[c]r[ipt]o actori persoluendos esse, ratione vero literarum matricum, quibus citatus varios imprimendo libros com[m]odo sibi parabat, quia iam actor iam patet ex confessione ipsius, in anterioribus decretis connotata triginta quinq[ue] libros Apostolos nuncupatos in vim additamenti accepit et pro quinquaginta huiusdi libris papyrum suum se didisse asserit ideo quindecim reliquos Apostolos p[ro]prio corporali iuramento, per actorem p[re]stando, ad complendum numerum quinquaginta librorum dictorum, quod eosdem a cittato moderno non accepit, reddendo esse a citato et reddi debere eidem actori adinuenimua. Alios item Apostolos numeros itidem quinquaginta proprys impensis, a papyro citati impressos, in officio p[rae]senti ad instantiam instigatoris officij repositos, et huiusq[ue] in eodem officio arest[at]os, ad quos ius modernus actor ut ex decreto in off[ici]o p[rae]senti an[n]o D[omi]ni 16-mi trig[esi]mo luno non[a] decembris lato constat, here p[re]tendit, loco prouentus a literis ex eodem officio d[ic]to actori asiudicamus illosq[ue] leuandi facultatem ex eodem coniedimus arestamq[ue] super ysdem positum relaxamus ettollimus literas vero matrices actoris proprias, quas citatus r[e]posita pecunia actoris per se data, submittit // se redditurum eidem actoris post solum debitum iuxta regista, coram nobis exhibita, computata inter hoc ea pecuniaquae est in rem citati, per actorem exposita ex mercede, quae pro labore eundem actorem concerart in octuas omnes et singulas p[raese]n[t]iosius opus fuerit corpor[a]li iuramento extradendas esse et extradi debere decernimus. Ex ita dicimus ac sententiamus non solum p[er]misso sed et omni meliori modi ita sententiaui, ego, Valentinus Skrobiszowski v[ideli]cz[e]t can[onic]us et off[icia]lis g[ener]nalis leopolien[sis] m[anu] p[ro]priae lecta lata et promulg[ata] modo suprascio haec sententia an[n]o et die quibus supra prae[s]entibus perill[ust]ribus et adm[odum] r[euere]ndus d[omi]nis Luca

Witkowski, Petro Maroszczyński, artium m[a]g[ist]ro et ph[ilosoph]iae doctore, canonicis, Ioanne Baptista Vbaldino, j[uris] v[etris]q[ue] d[oc]tor, praeposito capellae campianouianae, et r[euere]ndis Alberto Kosowski, paenitentiaro, Luca Opalski, mansionario eccl[es]iae metro-
polit[anae] leopolien[sis]. Post cuius quidem sententis prolationem petyt actor super recolligendum in eam pro rato et grato accepturus sit tempus sibi ad primam iuris concendi, quod et obtinuit, citatus vero eandem pro rato et grato suo.

AAL, sygn. 6, k. 208–209 v. Рукопис. Оригінал.

* Датовано за попереднім записом на арк. 207.

№ 6.

1641, квітня 17. Львів. – Протокол засідання консисторського суду Львівської католицької архієпархії із викладом заяви представників львівського Успенського братства Михайла Алевізія та Олександра Прокоповича про зняття арешту, накладеного на книги друкаря Андрія Скольського.

Recessio ab aresto per confraternitate[m] ruthenicam.

Famati Michael Aluisi et Ioannis Afendik, ritus graeci, ciuis leopolien[sis] et seniores confraternitatis ruthenicae nomine eiusdem coram actis p[rae]sentibus personal[ite]r constituti sponte, palam, libere et per expressum recognouerunt, q[ui]d p[re]dicta[m] com[m]unitas et confraternitas ruthenica p[ro]st p[re]stitam sibi satisfactionem totulam per honestum Andream Skolski, socium artis typographicae recedis, ab aresto super libris, in con[sula]rio p[rae]senti reposit[um], quinquaginta numero, vulgo Apostolis nuncupatis, per d[ic]tum confraternitatem imposito, illudq[ue] nullis roboris ab hinc habere vi[de]l[icet] et intendit, dans plenariam facultatem p[rae]d[ic]to Skolski quando libuerit et voluerit huiusdi libros ad officio p[rae]senti repetendi, leuandi, acipien[di] et distrahendi in suos usus beneplacitos atque diuendendi hac sua spontanea recogn[iti]one ad p[re]missa mediante pro se[que]n[tis] v[e]n[er]a[b]i[li] SteStephana (sic!) Malkowski sacellario zamosciano et honesti Ioanne Sawicz atq[ue] p[rae]d[ic]ti Scolski acceptante huiusdi recessum a p[rae]dicto aresto.

AAL, sygn. 6, k. 312. Рукопис. Оригінал.

№ 7.

1641, вересня 4. Львів. – Початок протоколу судового засідання консисторського суду Львівської католицької архієпархії з обвинуваченням друкаря Михайла Сльозки за видання без цензорського дозволу книги, в якій не вказано ім'я автора "Indicans iudicia".

Dilatio termini inter instigatorem et Sloska typographum.

Terminus in diem hodiernam ex citatione inter instigatorem officij // ab una, et famatum Michaelem Sloska, typographum leopolien[sem], citatum, parte ab altera, incidendo occasione cuiusdam libelli per eundem impressi, indicans iudicia intitulati, sine nomine authoris et confensu censoris librorum hinc ad octauam a peri[illust]r[issim]i d[omi]ni officia[li] dilata[tio]nis est praesentibus perill[ust]ribus et adm[odum] r[euere]ndis d[omi]nis Stanislao Lubieński archidiacono et Petro Maroczynski v[etris]q[ue] j[uris] d[oc]tor canonico leopolien[si]...

AAL, sygn. 6, k. 440 v. – 441. Рукопис. Оригінал.

№ 8.

1643, березня 27. Львів. – Протест друкаря Михайла Сльозки у консисторському суді Львівської католицької архієпархії проти друкаря Андрія Скольського за невиконання ухвали цього суду від 30 жовтня 1641 р.

Manifestat Sloska contra Skolki ratione non satisfactionis decreto. //

Famatus Michael Sloska typographus archiep[iscop]alis p[ri]u[ilegi]alis coram actis p[rae]sentibus et eorundem notario personal[ite]r constitutus solenn[ite]r et o[ri]ginal[ite]r, quo de iure et stylo potuit ac debuit modo inherendo su[us] prot[esta]t[i]one trigesima mensis octobris 1641 facta sese manifestauit in et contra honestum Andream Skolski artis typograficae socium, ideo. Quod ipse vilipendendo decreto officij p[rae]sentis ante duos fere annos lata eadem in graue suum* p[rae]iudicium et mamnu[m] non medioere ad efectum d[e]ducere neglescit, ab quem contemptum et negligentiam iure ipso quod habebat sese volens abdicauit et sententiae pro parte sua late renuntiauit. Quare obuiando futurae molest[ati]oni et turbationi cum volentinulla dicert potese iniuria ab no[stra] satisfact[i]onem p[rae]d[ic]tum iteru[m] eandem Skolski prot[es]tatus est, allegans in iudicatum transysse huiusmodi decreta nec ea posse ampliua d[ic]to Skolski resuscitari cum tempus et fatalia eorundem de iure descripta iam pridem lapsa sint, petens hanc suam manifest[at]ionem et prot[es]tat[i]onem ad acta p[rae]sentia suscipi et inseri, quod et obtinuit praesentibus v[er]n[er]abilibus Ioanne Maliski, sacello zamosciano, at Andrea Grambio, actu presb[ite]ris ecclesiae metropolitanae leopolien[sis] et alys.

AAL, sygn. 6, k. 532 v.–533. Рукопис. Оригінал.

* Слово повторене двічі.

№ 9.

1644, вересня 5*. Ярослав. – Протест львівського друкаря Михайла Сльозки у ярославському ярмарковому суді проти краківського книгаря Луки Купіша та його слуги Александра Гурки й челядника, словолитника Дмитра, за намову цього Дмитра на переїзд до Кракова.

Protestatur Michael Sloska contra Luca [Kupisz]**.

Ad idem iudicium nundinalem jaroslaviense personaliter veniens [Mi]chael Sloska typographus, incola leopoliensis, in et contra famat[um] Lucam Kupisz], bibliopolam cracoviensem, et Alexandrum Gurka, famulum eiu[sdem], gilisser solenniter ac gravi cum querella protestatus est protes[tans] // qui sequitur modo porrecta.

[P]an Michał Słozka typograph jaśnie wielmożnego je[g]o m[ó]sci x[ie]dza] arcy[biskupa] lwowskiego na przeciwko sławetnemu Łukaszowi Kupiszowi bi[bliopol]i krakowskiemu y Alexandrowi Gurka, czeladnikowi iego, y Dimitrowi [gisero]wi zbiegłemu protestuie się oto. Isz pomieniony pan Łukasz wiedząc o [czelad]niku Dimitrze gliszerze, wszelkim sposobem starał się iakoby go od prot[esta]nta zagrabię, którego protestant niemającym kosztem z Wołoch do Lwowa z mał[żonk]ą y dziećmi zaciągnął, iakosz w roku 1644 pod czas lwowskiego jar[mar]ku dokazał tego, że go odmówił, przez czeladnika swego zadatek mu zło[tych] dwadzieścia dał, czas wiazdu postanowieł, który odmowiony liter ru[skic]h, ani łacińskich niedorobiwszy y wyrobionych w większey części y stede [wy]wiech]awszy do Krakowa wiachał, przez co protestans oprócz tego, co dwa razy do [Jaros]ławia szukaiąc go iezdział, ma szkody na dwa tysiąca złotych polskich [... Której] szkody sup[ranomi]natus Łukasz Kupisz y z czeladnikiem swym Alexandrem iest [przy]czyną, Dmitr zaś uczynkiem y niedotrzymaniem

umowy i kontraktu dla [...]z o takową szkodę swoją tak z panem Łukaszem y Alexandrem Gur[ka] czeladnikiem iego, iko tesz y z samym Dymitrem czynić gdzie by go [...] przyścignął offiaruie się tą swoją środkującą protestatią. [Quas] quidem praeinsertas modoq[ue] praemisso porrectas protestationis copias judi[cii] praesens ad iustitiam et affectationem protestantis suscepit actis praesentis [is]cribi et post autentile extradi permisit.

APP, księgi miasta Jarosława, sygn. 31, s. 364. Рукопис. Оригінал.

*Датовано за попереднім записом на с. 347.

№ 10.

1648, серпня 30*. Ярослав. – Протестація львівського друкаря Михайла Сльозки в ярославському ярмарковому суді проти люблінського купця Йоана Соріентрайя, що взяв від львів'янина Василя Савули “дві ролі табаки”, на які було накладено арешт на суму сімсот двадцять золотих.

Michael Sloska

Ioannes Sorientray

In termino hodierno ex citatione citati infrasc[ri]pti l[egi]time ad p[raese]ns incidente famatus Michael Sloska typographus leopoliensis actor proposuit in et contra famatum Ioannem Sorientray, civem et mercatorem lublinensem, citatum, pro eo. Iz on tabaki dwie roli Vasila Sawuły, mieszczanina lwowskiego, które pod aresztem zostawały względem długu actori złotych //siedmi set dwudziestu winnego, zabrał nullo iure petens restitutionem sibi uti meliori iure należących, decerni.

In oppositum citatus directe indendo dixit. Prosił mnie dnia dzisieyszego Sawuła, abym ja na swoje słowo wziął dwie roli tabaki w którego kupca i jemu przedilował. Uczyniłem to i kazałem był tę tabakę zanieść do gospody Sawuły, ale żem usłyszał, że chciał brać actor w długu tę tabakę, a mnie assekuratiew żadney ieszcze nie uczynił Sawuła, tedy ia bliszczy bendzie iako swoiey, bom iey był ieszcze nie oddał, wziąłem ią iako swoją y proszę się przy niey konserwari.

Judicium nundiali Jarosławien[sis] partim suprasc[ri]ptam ambarum personal[ite]r coram se comparatum controversys ex audicis et intellectis attento iure scripto quod in ambicuis et in sacibilibus rebus proprioem admadendum declarat citatum in eam eam iuramenti rotham. Iz ta tabaka moia własna iest essecuratiwey żadney od Sawuły poki by się z aktorem nie zgodził wierzyć tey tabaki nie dawałem. Euadere debere fuit. Quod post praestitum liber ab actione p[raese]ntis manebit salua actione eidem actori contra Sawuła prout de iure manente decreto p[raese]ntis vigore. Qui pars utraq[ue] benevole acquierunt.

APP, księgi miasta Jarosława, sygn. 31, s. 1741–1742. Рукопис. Оригінал.

* Датовано за попереднім записом на с. 1734.

№ 11.

1671 травня 11. Львів. – Опис частини майна друкаря Михайла Сльозки, яка зберігалася у його доньки.

Regest xiąg różnyh, które mam nieboszczika rodzica moiego ruskich.

60 Tryody postnych*.

50 Tryody ćwitnych**.

150 Kluczów zdania oica Galatowskie[go]***.

150 Psaltyr in quarto****.

55 Neb*.

600 Azbuk dzieciom do nauki.
 40 Nomokanonów**.
 100 Apostołów***.
 100 Psałtyrek małych****.

 Polskie y łacińskie księgi.
 Dziennicków z rubro 325.
 Elementarzów 300.
 Donatów 350*.
 Dzienników Nowogorskiego druku bez rubry 350**.
 Koronek Naświętszey Panny 100.
 Officium 50***.
 Paciorek małuskich 300****.
 Domów uciesznych dla młodzieńców y panien 300.
 Actów łacińskich 125.
 Posel Bożey łaskawości* 12.
 Taft oprawnyh 100.
 Niezrozumianich oprawnyh xsięg łacińskich y inszych praemarenuw iest 80.

 It[em] registr ruchomych.
 10 kilimów //
 6 obrazów wielkich nadrzewie.
 14 obrasków małych w ramkach.
 5 obrasków żywych, którym iesc odzynie potrzeba dac y odziac.
 10 obrasków na drzewia malowanich małych różnych greckich.
 8 krzesel skuro obleczonych.
 Fretwas ieden cynowy.
 Lichtarzy dwa, ieden cynowy, drugi mosiencowy.
 1 miednica miedziana z nalewko.
 1 miednica mosiencowa.
 30 sztuk cyny różney.
 1 zwierdziadło.

 Naczynia zaś różnego.
 20 garków glinianych różnych.
 12 misek glinianych.
 Talerzów drewnianych puzdro.
 12 łyżek drewnianych.
 3 warzochwy.
 2 rożny.
 1 sitko y rzesiotko.
 5 niecek.
 1 koryto.
 1 siekacz.
 2 pokryszek.
 1 magłownica y kiianka.
 3 cebryków.
 1 taczka, ale zła.
 Mozdzer bez tłuczka. //

Documentum pro f[amata] Dymitrowiczowa circa productionem contra in vim supplementi iuentary sub litt[eris] P. R.

In officio consulari f[eria] 2 postridie dominicae exaudi anno d[omi]ni 1671**.

Inductum*** //

ЦДДА, м. Львів, ф. 52, оп. 2, спр. 185, с. 941–944. Рукопис. Оригінал.

---

* Триодь пісна. – Львів, 1664 // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 417.

** Триодь цвітна. – Львів, 1666, 1667 // Там само. – № 433.

*** *Галатовський І.* Ключ разуміння. – Львів, 1665 // Там само. – № 420.

**** Псалтир. – Львів, 1665 // Там само. – № 424.

* *Галатовський І.* Небо нове. – Львів, 1665 // Там само. – № 422, 423.

** Номоканон. – Львів, 1646 // Там само. – № 351.

*** Апостол. – Львів, 1654 // Там само. – № 385.

**** Очевидно, останнє видання друкарні М. Сльозки з вихідною датою 17 квітня 1667 р. // Там само. – № 438.

* Ймовірно це: *Rhenius J. Donatus latino-germanicus.* – Dantiscii, 1666 // *Estreicher K.* Bibliografia polska. – Kraków, 1915. – Т. 26. – С. 284.

** У бібліографії таке видання знаного друкаря середини XVII ст. не зафіксоване.

*** *Officium sanctorum Breviariis...* – Leopoli, 1666 // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 434.

**** *Dazza A.* Historia o paciorku niebieskim... – Kraków, 1661 // *Estreicher K.* Bibliografia polska. – Kraków, 1897. – Т. 15. – С. 888.

* [*Hackeborn G.*] Poseł Bożej łaskawości. – Lwów, 1648 // *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки... – № 372.

** 11 травня. Запис зроблено іншим почерком.

*** Нотатку зроблено іншим почерком.

NEWLY FOUND SOURCES TO THE BIOGRAPHY OF THE L'VIV PUBLISHER MYKHAYLO SLIOZKA

Volodymyr ALEKSANDROVYCH

*The Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies
the National Academy of Sciences of Ukraine,
4, Kozel'nyts'ka St., L'viv, 79026, Ukraine, tel. (032) 270-70-22,
e-mail: lvivabc@yahoo.com*

The author brings into scholarly circulation new source materials found in the archives of Poland on the biography of a well-known L'viv publisher of the mid-17th c. Mykhailo Slizka (1639–1648), and the description of a part of his property (1671). The appendix contains the original texts of the eleven newly found documents.

Key words: book publishing, book, M. Slizka, L'viv.

Стаття надійшла до редколегії 17.02.2005

Прийнята до друку 30.11.2005